

SUŽEISTAS VĖJAS

Lietuvių liaudies mitologinės sakmės

TURINYS

Artimas ir tolimas pasaulis.	
Norbertas Vėlius	5
VĖJAI, SAULĖ, ŽVAIGŽDĖS	
Broliai vėjai	8
Keturi vėjai	8
Vėjas statinėje	9
Vėjų rūbai	9
Vakaris vėjas	9
Vėjas ir jo vaikai	9
Pasamdyti vėjai	10
Miegantis vėjas	11
Vėjas be kelnių	11
Vėjo galybė	11
Vėjas ir vaikas	12
Vėjo pantis	12
Vėjo ryšys	12
Į teismą paduotas vėjas	13
Malūnininko vėjas	15
Sužeistas vėjas	15
Sužeistas ponaitis	16
Viesulo susuktas audeklas	16
Viesulas – derliaus tekis	17
Suka masuka balnelis	17
Nuneštas piemuo	17
Nušluotos kiaulės	17
Sūkurys iškrato mėšlus	17
Vištalakis	18
Saulė, vėjas ir žiema	18
Saulė ir vėjas	19
Šalčio avys	19

Sušaldytas arklis	19
Mėnesių pagyros	20
Saulė šoka ir puošiasi	20
Saulės prakeikimas	20
Mėnulio užžibintas piemenaitis	21
Atsidaręs dangus	21
Žmogaus žvaigždė	21
Išsriaubta kūdra	21

VANDENŲ GYVENTOJAI

Mažas vaikutis	24
Jūros žmonės	24
Paleista nepaprasta žuvis	24
Mergaitė Karklėnų ežere	24
Žuvų giesmės	25
Giedančios mergos	25
Sirenos	25
Sugauta undinė	25
Sirena su sireniuku	27
Narės	27
Žuvų piemuo	27
Žuvų sargas	27
Šauliuko žuvų sargas	28
Boba iš ežero	28
Macijauskai iš ežero	28
Vyrytis iš ežero	28
Ežero žmogus	29
Paleistas žuvų karalius	29
Išvežtas žuvų karalius	29
Ežero kiaulė	29
Čiuka čiuka, striukuodege	30
Pakartos žuvis	30
Sugrįžę žeberklai	30

Didžiulis vėžys	30
Katinas laively	31
Didelė žuvis	31
Sugauta varlė	31
Perdurta koja	32
Įžeistas ežeras	32
Mes tavo pabadydim	32
Žmogeli, nekvailiok!	32
Vandens gyvatė	32
Vėžys graso perkūnui	33

NEPAPRASTI GYVŪNAI

Senelio žvėrukai	35
Nupirkta karvė	35
Vilkams paskirtas žmogus	36
Šlubas vilkas	36
Žvėrių karalius	37
Šventinis vilkų maistas	37
Vilkas išlindusiom žarnom	37
Pypkius vilkas	38
Perprašyti vilkai	38
Vilkams skirtas penimasis	38
Išgąsdintas vilkas	39
Vilko kerštas	39
Sudraskyta pintinė	39
Vilkas ir muzikantas	40
Vilkės atsilyginimas	40
Meškos dėkingumas	42
Meška ir žmogus duobėje	42
Raudonlūpis gončas	42
Zuikio juokas	43
Zuikiai persekioja šaulį	43
Atvaryti zuikiai	43

Kiškio pranašystė	43
Miško sargas	44
Šungalviai	44
Nuplikintas šungalvis	45
Kalnų žmonės	45

PAUKŠČIAI. VABZDŽIAI

Sužeistas gandras	47
Nušauta laimė	47
Gandro kerštas	47
Kur žiemoja vieversiai ir kregždės	48
Žvejų sugauta kregždė	48
Kregždžių miegas	48
Kregždės kerštas	48
Kregždės laimė	49
Nelaimės pranašas	49
Putpelė ir gerkočius	49
Velnias „strykuoja“ žvirblius	49
Vištos išpranašauta laimė	49
Vištos pranašystė	50
Bitininkas Mākauskas	50
Bičių „liežuviai“	52
Našlaičio bitės	52
Skrudėlių smilkalai	52

ROPLIAI

Gyvatės lėmimas	54
Gyvačių karalius	55
Gyvačių karalius parugiuos	55
Gyvačių eržilas žirniuose	56
Gyvačių karaliūno karūna	56
Gyvačių karalienė	56
Gyvačių karaliaus karūna	57

Gyvatės kerštas	57
Gyvačių susirinkimas	57
Persekiojamas piemuo	58
Įsigyta gyvatės karūna	58
Gyvačių karalius ant geležinkelio	58
Išsigelbėjęs medžiotojas	59
Dėkui tau, arkleli	59
Angies dovana	60
Gyvatės dvaras	60
Gyvatės vaikai	62
Gyvatės dėkingumas	62
Gyvatės atsidėjimas	62
Išėjusios gyvatės	63
Gyvačių kraustymasis	63
Šulinis ir Galinė	63
Nopija ir Zopija	64
Gyvačių uogos	64
Užmigęs gyvačių miegu	64
Gyvačių duobėje	64
Našlaitė duobėje	65
Žeminės gyvatės	65
Baltoji gyvatė	65
Sparnuota gyvatė	66
Nušauta sparnuota gyvatė	66
Kaip išvengti gyvačių	67
Žaltys su vaikais	67
Žalčiai – laimė	67
Žalčio išmintis	68
Gyvulio globėjas	68
Pasmaugta žmona	68
Išgelbėtas ūkininkas	69
Supykintas žaltys	69
Žaltys gelbsti žmogų	69
Margas žaltys	69

Rupūžė melžia karvę	70
Rupūžių karalienė	70
Rupūžė ir žaltys	70
Gyvatė ir rupūžė	71
Driežas ir gyvatė	71
Driežas – gyvatės daktaras	71
Driežlės – žmogaus gelbėtojos	71
Žiurkių kerštas	71

NEPAPRASTI AUGALAI

Paparčio žiedas naginėje	73
Plėkių pušys	73
Dvaro obelis	73
Senas beržas	74
Užkeiktas ąžuolas	74
Nepaprasta žolė	74
Pabėgęs baravykas	74
Žmogaus dalia	75
Grybai – žemės žiedai	75
Grybai bijo akių	75
Žiedas už apivaro	75
Gaidžio patarimas	75
Šunų kalba	76
Mainai su velniu	77
Velnio pagautas žiedas	77
Nenusaugotas paparčio žiedas	77
Nusaugotas paparčio žiedas	78
Žiniuonis	80
Diemedžio žiedas	80

AKMENYS. UGNIS

Vaikščiojanti ugnelė	82
Akmenys auga	82

Auga pernešti akmenys	82
Duobenėtas akmuo	82
Šventas akmuo	82
Einantis akmuo	84
Velnio akmenys	84
Stebuklingas akmenukas	84
Gintaro kilmė	84
Kaimyno ratai	85
Neišsivaikščiojusi ugnelė	85
Ugnies pasivaikščiojimas	85
Ugnies prasivedinimas	86
Nuvesta ugnis	86
Sudegintos trobos	86

LAUMĖS. LAIMĖS

Apgautos laumės	88
Vištakojė ir Gaidžiakojė	89
Dūzgia byzgia Bigutė	89
Laumių audeklai	90
Laumių kultuvėlės	90
Bulvių kapliuotoja	91
Laumės ir kūdikis	91
Laumiukas	92
Laumių padėlys	92
Laumių pyragai	93
Laumių dovanos	94
Meduogalėliai	94
Laimės ir kūdikis	94
Laimių lėmimas	95

AITVARAI. KAUKAI

Nešami spygliai	97
Sugautos aitvaras	97

Aitvaro išperinimas	98
Išperintas aitvaras	98
Nupirkta tabakinė	98
Gyliu pasivertęs aitvaras	100
Grūdų aitvaras	100
Užantspauduoti miltai	101
Pieno aitvaras	101
Aitvaro alus	102
Trys vežimai šieno	102
Prinešti lapai	103
Užmuštas aitvaras	104
Sudeginti aitvarai	104
Pusčiai	105
Traneliai	105

PERKŪNAS IR VELNIAS

Velnius po velėna	107
Velnius – Perkūno skolininkas	107
Perkūno ir velnio nesantaika	108
Mane muš, o tave užmuš	108
Išgelbėtas velnius	108
Vaiku pasivertęs velnius	109
Kur man bėgt?	109
Užmuštas ožiukas	109
Velnius erzina Perkūną	109
Avinukas ratuose	110
Per žemos durys	110
Rupūžė kišenėje	111
Mergos, pasileiskit sijonus	111
Nepažadintas velnius	111
Ožytis vargšytis	111
Medžiotojas ir Perkūnas	112
Perkūno dovana	112

Nušautas velnias	114
Nebër Bauko – Dundulis užmušė	115
Perkūnas ir aitvaras	116
Perkūnas muzikantas	116
Nubausta piemenė	117
Nutrenktas piemuo	117
Nutrenktas kepuriuotasis	117
Aš – Norkūnas, tu – Perkūnas	117
Perkūno kulka ant žvyro	118

VELNIAI

Nuliūdęs velnias	120
Muzikantas velnių puotoje	122
Maloni nakvynė	123
Pagydyta velnienė	124
Ponaičio kelionė	124
Žvejai ir velnias	125
Užteks ir vieno	125
Nupjauta nosis	126
Velniukai su statinaitėmis	127
Akmuo rogėse	128
Mainai armonikom	128
Velnio tabakinė	129
Katė su kačiukais	130
Lenktynės	130
Velnias ir stogdengys	131
Žaliuojančios uogos	131
Skerdžius kunigas	131
Mat, kaip pažino	132
Stiprus tabakas	133
Muzikantas pragare	133
Alkos ožys	134
Pakartas kūlys	135

Sūkurys miežių lauke	135
Imtynės su maišu	135
Kavaliierius tuščiais batais	136
Velnio kumeliokas	136
Kavaliierius vištos kojomis	136
Kelionė ponais	137
Viena kapeikėlė	138
Velnio paveikslas	138
Surdutas be siūlių	139
Vis velnias kaltas	140
Ok čiuk, sereda	141
Velnias ir mergina pirty	142
Prakeikta duktė	144

UŽBURTI LOBIAI

Grumtynės su vaikeliu	148
Penkiolika galvų	149
Prasmegė pinigai	149
Katilas velnio, pinigai mano	150
Kas gaidžiu ars	151
Suvalgyti pinigai	151
Žilas senelis	151
Balta moteris	152
Žarijos	152
Velnias, pinigai ir katilas	152
Teliukas iš po krosnies	153
Pilsiu! Pilsiu!	153
Gobšios moterys	154
Skrynelė aukso	155
Skrynios spyna	155
Čalnežerio lobis	156
Šėmas jautis	156
Piniginė	156

Neiškasti pinigai	157
Važiuoti ponaičiukai	157
Prisisapnavę pinigai	159
Žmogaus laimė	159
Mainai su velniu	160
Mėlyna ugnelė	161
Užgriuvusi duobė	161
Einantys pinigai	161
Neišeinamas pinigas	162
Dešimt kapeikų	162
Pinigų nykštukas	163
„Farmazoniškas“ pinigas	163
Prikaltas pinigas	163
Išvesti pinigai	164

MARO DEIVĖS. GILTINĖ

Maro deivės	166
Cholera karietoj	166
Pavietrė	167
Pavietrė ir malėjas	167
Giltinės liežuvis	167
Mirtis ir priežastis	168

NUMIRĖLIAI

Numirėlių imtynės	170
Mirštančiojo draugai	171
Mažytėlės jūs mano	171
Sukviestos dvasios	171
Nuvarginta siela	172
Bitelė iš burnos	172
Balsas iš ežero	173
Sudegintas numirėlis	173
Senelė prie lango	174

Prancūzų kariuomenė	174
Nakvynė numirėlio grytelėj	174
Žemės drebėjimas	175
Voverytė	175
Atgaila krosny	175
Kenčiantys broliai	176
Mirusio pono prašymas	176
Balti vyrai	177
Sukausti kaliniai	177
Poros iš koplyčios	178
Toks gyvenimas	178
Batai numirėliui	179
Numarinti jaunieji	179
Numirėliai prie laužo	180
Vėlių kelias	180
Lelijos	181
Numirėlis ir linai	181
Du draugai	182
Mergina iš koplyčios	183
Motinos ašaros	183

SLOGUČIAI. KLYSTŽVAKĖS

Peršautas žiburinis	186
Imtynės su slogučiu	186
Vedybos su slogute	187
Žmogus liepsnose	187
Atsivijusi žvakelė	188
Pasirodęs žiburinis	188
Sudeginti trobesiai	188

RAGANOS. BURTININKAI

Raganų žirniai	190
Raganų plukdymai ir deginimai . . .	191

Raganų kilmė	191
Jono žirgas	192
Pienas iš apynasrių	194
Apgauta ragana	195
Pagadinta karvė	195
Čia palšosios, čia žalosios	196
Pienas iš beržo	197
Sviestas ežere	197
Nuskustas karosas	198
Šunimi ir žvirbliu paverstas vyras	198
Arkliu paverstas bernas	200
Raganos kerštas	201
Išdygę ragai	202
Muzikantai vestuvėse	202
Įkliuvęs urėdas	203
Suspaustas liežuvis	203
Burtininko nemirtingumas	203
Nematyti vyrai	204
Medžiotojas ir bernas	205
Išvarytas velnias	205
Pervesti kontrabandininkai	206
Uždegtas vežimas	207
Išvežta krosnis	207
Pajuoktos moterys	207
Elgetos kerštas	208
Išvarytos gyvatės	208
Pelių išvedimas	208

VILKTAKIAI

Vilktakiai ir merginos	210
Vilktakis tėvas	210
Sudegintas vilktakis	211
Išpjautos avys	213

Mergos juosta	213
Vestuvinininkai – vilktakiai	213
Užmuštas vilkas-žmogus	214
Išgelbėta jaunoji	214
Išpjautos vakarotojos	214

ŠVENTES. BŪRIMAI. PRAKEIKIMAI

Atpildas	216
Šventadirbė	217
Kūma arklio kojom	217
Ištrauktas kardas	217
Nukirptas skvernas	218
Išdvėšę gyvuliai	218
Arklių skundas	219
Geguzės užkukuotas medis	219
Gegutės žiedas	219
Prasigyvenę senukai	220
Arklių karalius	221
Kerštingas šuns brolis	221
Pirmašūnis	221
Prapuolęs vaikas	222
Duonos trupinėlis	222
Rožės saujoj	222